

Consum responsable: primera persona del plural

Dv, 31/12/2010 per Justícia i Pau

[Justícia i Pau](#)

Joan Gómez i Segalà, secretari de la Junta de Justícia i Pau

Quan jo compro pomes, el més lògic és que triï les més boniques, i deixi que el botiguer es quedi les malmeses. El més habitual és que cadascú busqui el seu benefici, i no és el meu problema què passa amb les pomes que jo no compro. En canvi, quan a casa obro la nevera, agafo la poma malmesa, perquè és la que es podria abans. Tots els de casa sortim guanyant si no deixem perdre cap poma.

La diferència entre el primer cas i el segon, és que en el primer, el botiguer i jo tenim interessos contraposats, mentre que en el segon els diversos membres de la família som còmplices: si cooperem hi guanyem tots, si cadascú busca l'interès particular haurem de llençar algunes pomes que hem comprat. Dit encara d'una altra manera: en el primer cas, contraposo nosaltres i ells, mentre que en el segon només hi ha nosaltres. La meva decisió és diametralment oposada en funció de si els altres són competidors o cooperadors.

Els sociòlegs distingim la identitat i el rol. En el cas que ens ocupa, nosaltres som els mateixos, però en funció del rol que desenvolupem prenem unes decisions o unes altres.

Si som un comprador davant del venedor, un treballador davant de l'empresari, un client davant del cambrer, etc. sempre voldrem el màxim al mínim cost. Nosaltres pensem en el nostre benefici, i això serà a costa de l'altre. No ens preocupa què farà l'altre per tal que nosaltres aconseguim el màxim. De fet, comptem que ell forçarà algú altre per obtenir el millor rendiment, i que per tant, el qui perdrà més serà un tercer. O un quart... o...

Quan som competidors, segurament provoquem que els recol·lectors no tinguin reconeguts els drets laborals, permetem que el pagès vengui per sota del preu de cost, tolerem que l'intermediari obligui a clàusules d'exclusivitat al venedor, acceptem que aquest faci jornades maratonianes o que contracti personal amb sous irrisoris. Així és el mercat: per a guanyar tu, cal que algú hi perdi.

Doncs bé, això que sembla tan lògic no té perquè ser així. Podem adquirir els productes en una cooperativa de consum, on sí que ens importa què passa amb la fruita que no comprem. No hi ha un botiguer contrincant, sinó que som els socis cooperativistes els qui hi guanyem junts. O els que hi perdem si hem de llençar gaires mercaderies.

El consum responsable no és només anar a comprar llegint atentament les etiquetes, sinó fixar-se en les relacions personals que estableixo a través de les coses i l'entorn. I és evident que això s'ha de fer abans d'entrar a la botiga. Hi ha molts àmbits de la nostra quotidianitat en els quals podem triar si consumim a través del mercat o adquirim solidàriament allò que necessitem. Només per posar alguns exemples comuns, podem citar l'alimentació (agricultura de temporada i de

proximitat, cooperatives de consum, iniciatives de carmanyola col·lectiva entre amics o companys de feina), el lleure (festes d'aniversari infantils compartides i casolanes, alternatives al lleure de pagament, ús de les biblioteques i altres espais públics, ser creadors i no mers espectadors, etc.), la reutilització (molt habitual entre les famílies amb fills petits: joguines, roba, bressols, etc.), les finances (banca ètica i cooperativa), el programari lliure, etc.

La màxima responsabilitat amb la humanitat seria estendre a tots els àmbits aquest "nosaltres", fins a no relacionar-nos amb ningú que esdevingui un "ells". Però si això sembla una fita inassolible, potser en tenim prou de preguntar-nos cada vegada que obrim la cartera: estic empipat d'haver de pagar tant a aquest escanyapobres o estic satisfet de poder contribuir amb ell al nostre projecte?

Després de preguntar-t'ho, el mires de fit a fit, li somrius i li desitges un feliç any nou. És a dir, un any sense empipaments i ple de satisfaccions.